

ปรมาัตถธรรม ๗

สุภีร์ ทุมทอง

๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

ปรหมัตถธรรม

ปรหมัตถธรรม ๔

๑. จิต ๘๙
๒. เจตสิก ๕๒
๓. รูป ๒๘
๔. นิพพาน

ปรหมัตถธรรม ๔ กับ อริยสัจ ๔

๑. ทุกขอริยสัจ = โลกียจิต ๘๑, เจตสิก ๕๑, รูป ๒๘
๒. ทุกขสมุททยอริยสัจ = โลกเจตสิก
๓. ทุกขนิโรธอริยสัจ = นิพพาน
๔. ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา = เจตสิก ๘ ดวงที่เกิดในมรรคจิต ๔
สัมมาทิฐิ - ปัญญา, สัมมาสังกัปปะ - วิตักกะ, สัมมาวาจา - สัมมาวาจา,
สัมมากัมมันตะ - สัมมากัมมันตะ, สัมมาอาชีวะ - สัมมาอาชีวะ,
สัมมาวายามะ - วิริยะ, สัมมาสติ - สติ, สัมมาสมาธิ - เอกัคคตา

ปฏิสนธิจิต ๑๙

อกุศลวิบาก อุปেকขาสันตীরณจิต ๑

กุศลวิบาก อุปেকขาสันตীরณจิต ๑

กามาวจรกุศลวิบากจิต ๘

รูปาวจรวิบากจิต ๕

อรูปาวจรวิบากจิต ๔

จริมจิต

ปณฺญา เจว สติ จาปี (อิจฺจายสฺมา อชีโต)

นามรูปญฺจ มาริส

เอตมฺเม ปุณฺโณ ปพฺรุหิ

กตฺเถตํ อฺปรุชฺฌมติ.

(ขุ.จฺ. ๓๐/๖)

จริมจิต

ยเมตํ ปณฺหํ อปุจฺฉิ
ยตฺถ นามญฺจ รูปญฺจ
วิญญาณสฺส นโรเรน

(ขุ.จฺ. ๓๐/๖)

อชิตํ ตํ วทามิ เต
อเสสํ อปรุชฺฌติ
เอตฺถเอตํ อปรุชฺฌติ.

จริมจิต

อรหตฺตมคฺคภาณน อภิสงฺขารวิญญาณสฺส นีโรธน
เย อุปฺปชฺเชยฺยํ นามญจ รูปญจ, เอตฺเถเต นีรุชฺฌนฺติ
วูปสมฺมนฺติ อตฺถํ คจฺฉนฺติ ปฏฺฐิปฺปสฺสมภนฺติ.

อรหฺโต อนฺุปาทิสเสสาย นีพฺพานธาตฺยา ปรีนินฺุพฺพายนฺุตสฺส
จริมวิญญาณสฺส นีโรธน ปญฺญา จ สติ จ นามญจ รูปญจ,
เอตฺเถเต นีรุชฺฌนฺติ วูปสมฺมนฺติ อตฺถํ คจฺฉนฺติ ปฏฺฐิปฺปสฺสมภนฺติ.

(ขุ.จฺ. ๓๐/๖)

ภุมิ ๔

ตตถ อปายภุมิ กามสุคติภุมิ รูปาวจรภุมิ
อรูปาวจรภุมิ เจริ จตสโส ภูมियो นาม
(สงคห.)

ภุมิ ๔

ตาสุ นีรโย ตีรจฉานโยนิ เปตติวิสโย อสุรกาโย เจติ
อปายภุมิ จตุพพิธา โหติ

ภุมิ ๔

มนสฺสุสา จาตุมฺมหาธาชิกา ตาวตีสา ยามา ตฺสिता
นิมมานรตี ปรมิตวสวตตี เจติ
กามสฺคฺติภุมิ สตฺตวิธา โหติ

ภูมิ ๔

สา ปนายั เอกาทสวิธาปี **กามาวจรภูมิ**จฺเจว
สงฺคหํ คจฺฉติ

ภุมิ ๔

พฤษภุมปาริสชชชา พฤษภุมปุโรหิตา มหาพฤษภุมมา เจติ

ปจฺมชฌมานภุมิ

ปริตฺตาทภา อปฺปมาณภา อาภสฺสรา เจติ ทุติยชฌมานภุมิ

ปริตฺตสฺสุภา อปฺปมาณสฺสุภา สฺสุภากิณฺหา เจติ ตติยชฌมานภุมิ

ภุมิ ๔

เวหปผลา อสณณีสตตะตา สุตธาवासา เจติ

จตุตถชฌมานภุมิ เจติ **รูปาวจรภุมิ** โสฬสวิธา โหติ

ภุมิ ๔

อวิหา อตปปา สุตสสา สุตสสี อกนิฏฐา เจติ
สุทธาวาสภุมิ ปญจวิธา โหติ

ภุมิ ๔

อากาสาณญายตณภุมิ วิญญาณญายตณภุมิ

อากิณญายตณภุมิ เนวสญยานาสญญายตณภุมิ เจติ

อรูปภุมิ จตุพพิธา โหติ

ภุมิ ๔

ปฤชชชา น ลพฺภนฺติ สุตฺถาวาเสสุ สพฺพธา
โสตฺยาปนฺนา จ สกิทา- คามิโน จาปี ปุคฺคลา.
อริยา โนปลพฺภนฺติ อสณฺณาปายภุมิสฺสุ
เสสฺสุจฺจาเนสุ ลพฺภนฺติ อริยานริยาปี จ.

ปฏิบัติ ๔

อภัยปฏิบัติ กามสுகติปฏิบัติ รูปาวจรปฏิบัติ
อรูปาวจรปฏิบัติ เจริญ จตุพพิธา ปฏิบัติ นาม

ปฐีสนธิ ๔

ตตถ อกุสลวิปาโกเปกขาสหคตสนุตีรณํ อปายภูมียํ
โอกกนุติกุขณ ปฐีสนธิ หุตฺวา ตโต ปรี ภวงคํ หุตฺวา
ภวงคปรีโยसानเน จวณํ หุตฺวา โวจฉิซชติ.

ออยเมกา **อปายปฐีสนธิ** นาม

ปฏิสันธิ ๔

กุสลวิปาโกเปกฺขาสหคตสนฺตීรณํ ปน กามสุคตียํ
มนุสฺसानนฺเจว ชจฺจนฺธาทีนํ สตฺตานํ ภูมฺมนิสฺสีตานนฺจ
วินิปาติกาสุรानํ ปฏิสันฺธิภวํคจฺติวเสน ปวตฺตติ

ปฐมนิเทศ ๔

มหาวิปាកานี ปนฺนุจ สพฺพตฺถาปี กามสฺสคฺตียํ
ปฐมนิเทศิภวํคจฺจิวเสน ปวตฺตนฺตึ
อิมา นว กามสฺสคฺติปฐมนิเทศิโย นาม

ปฐิสนธิ ๔

เตสฺ จตุนํ อปายานํ มนุสฺसानํ วินิปาติกาสุรานญจ
อายุปฺปมาณคณนาย นียโม นตฺถิ

ปฐีสนธิ ๔

จาตุมมหาธาธาชีกานั ปน เทวานั ทิพพานิ ปณจวสสสถานิ

อายุปปมาณั มนุสสกณนาย นวติวสสสทสทสสปมาณั โหติ.

ตโต จตุคณั ตาวตีสานั, ตโต จตุคณั ยามานั, ตโต จตุคณั ตุสิตานั,

ตโต จตุคณั นิมมานรตึนั, ตโต จตุคณั ปรมิมิตวสวตตึนั.

ปฐิสนธิ ๔

ปจฺมชฺฌมานวิปាកํ ปจฺมชฺฌมานภุมิยํ ปฐิสนฺธภิวงฺคจฺุติวเสฺน ปวตฺตติ.
ตถา ทุติยชฺฌมานวิปាកํ ตติยชฺฌมานวิปាកญฺจ ทุติยชฺฌมานภุมิยํ.
จตุตฺถชฺฌมานวิปាកํ ตติยชฺฌมานภุมิยํ.

ปฐิสนธิ ๔

ปณจมนชฌมานวิปากัง จตฺตถชฌมานภุมิยฺ.

อสนถีสตฺตทานมฺปน รุพเมว ปฐิสนธิ โหติ.

ตถา ตโต ปริ ปวตฺติยฺ จวนกาเล จ รุพเมว ปวตฺติตฺวา นิรุชฌติ.

อิมา ฉ รุพาวจรปฐิสนธิโย นาม

ปฐิสนธิ ๔

เตสุ พรหมปารีสชชานํ เทวานํ กปฺปสฺส ตตีโย ภาโค อายุปฺปมาณํ
พรหมบุโรहितานํ อุปตฺตมกปฺโป, มหาพรหมานํ เอโก กปฺโป,
ปริตฺตาทานํ เทว กปฺปานิ, อปฺปมาณาทานํ จตฺตาริ กปฺปานิ,
อาภสฺสรานํ อฏฺฐ กปฺปานิ, ปริตฺตสฺสทานํ โสฬส กปฺปานิ.

ปฐิสนธิ ๔

อปปมาณสุภานํ ทวตตีส กปปานิ, สุกกิณหานํ จตุสฎฐิ กปปานิ,
เวหปผลานํ อสณถีสตตทานญจ ปญจ กปปสตานิ,
อวิหานํ กปปสทสสํ, อตปปานํ เทว กปปสทสสานิ,
สทสสานํ จตตาริ กปปสทสสานิ, สทสสินํ อฎฐ กปปสทสสานิ
อกนิฎฐานํ โสฬส กปปสทสสานิ आयुप्पมาณํ

ปฐมนิเทศ ๔

ปฐมารูปาทิวิปากานิ ปฐมารูปาทิภูมิมิสฺสึ ยถากุกมัม
ปฐมนิเทศิภาวํคจฺติวเสสน ปวตฺตนฺตติ.
อิมา จตฺสฺโส อรูปปฐมนิเทศิโย นาม

ปฏิสันธิ ๔

อากาसानญจายตฺนูปคานํ เทวานํ วิสตี กปฺปสทฺสฺसानิ อายุปฺปมานํ,
วิญญานญจายตฺนูปคานํ เทวานํ จตฺตาทิสฺส กปฺปสทฺสฺसानิ,
อากิณฺจญฺญายตฺนูปคานํ เทวานํ สญฺญี กปฺปสทฺสฺसानิ,
เนวสญฺญานาสญฺญายตฺนูปคานํ เทวานํ จตฺุราสีตี กปฺปสทฺสฺसानิ.

ปรมาตถ์ กับ ธรรมทั้งปวง

สพฺเพ สงฺขารํ อนิจฺจา

สพฺเพ สงฺขารํ ทุกฺขา

สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา

ปรหมัตถ์ กับ ธรรมทั้งปวง

ฉนุทมูลกา สพเพ ฌมา. มนสิการสมภวา สพเพ ฌมา.
ผสสสมุทยา สพเพ ฌมา. เวทนาสมสรณา สพเพ ฌมา.
สมาธิปมุขา สพเพ ฌมา. สตาธิปเตยยา สพเพ ฌมา.
ปณญตตรา สพเพ ฌมา. วิมุตติสारा สพเพ ฌมา.
อมโตคธา สพเพ ฌมา. นิพพานปรโยसानา สพเพ ฌมา
(อ.ทสก. ๒๔ มูลกสูตร)

พระอริยเจ้า

รูป ภิกขเว อนิจจัง วิปริณามิ อณฺณตภาวิ, เวทนา, สลฺยา ฯเปฯ
สงฺขารา วิญฺญาณํ อนิจจัง วิปริณามิ อณฺณตภาวิ.

โย ภิกขเว อิมํ ธรรมํ เอวํ สทฺทหตี อธิมุจฺจตี.

อัยํ วุจฺจตี สทฺธานุสारी โอกกนฺโต สมมตฺตนิยามํ, สปปุริสญฺมึ โอกกนฺโต,
วิตฺตวตฺโต ปุณฺณชฺชนญฺมึ, อภพฺโพ ตํ กมฺมํ กาคฺตุ, ยํ กมฺมํ กตฺวา นีรยํ วา
ตฺริจฺฉานโยนึ วา ปิตฺติวิสยํ วา อูปปชฺเชยฺย, อภพฺโพว ตาว กาลํ กาคฺตุ,
ยาว น โสตาปตฺติผลํ สจฺฉิกโรตี. (สํ.ข. ๑๗)

พระอริยเจ้า

ยสฺส โข ภิกฺขเว อิมํ ธมฺมา เอวํ ปณฺณาย มตฺตสฺส นิชฺฌานํ ขมนฺติ.
อัยํ วุจฺจตี **ธมฺมานุสारी** โอกกนฺโต สมมตฺตนิยามํ,
สพฺปฺริสญฺมึ โอกกนฺโต, วิตฺตวตฺโต ปุณฺณชฺชนญฺมึ,
อภพฺโพ ตํ กมฺมํ กาทฺตุ, ยํ กมฺมํ กตฺวา นิริยํ วา ติรจฺฉานโยนึ วา
ปีตฺติวิสยํ วา อูปฺปชฺเชยฺย, อภพฺโพว ตาว กาลํ กาทฺตุ,
ยาว น สฺเสตฺวาปตฺติผลํ สจฺฉิกโรตี.

พระอริยเจ้า

โย ภิกขเว อิมม ฌมมม เอวํ ปชานาตี เอวํ ปสฺสตี.
อโย วุจฺจตี **โสตฺถาปนฺโน** อวินิปาตธมฺโม นียโต
สมฺโพธิปรายโนตี.

สวัสดีครับ